

Foto: Kristoffer Lignell

JULMARKNAD 2025

DET HAR NU GÅTT NÅGRA MÅNADER SEDAN JULMARKNADEN och det är dags för några reflektioner. Även detta år var julmarknaden, till vår stora glädje, välbesökt. Enligt serveringspersonal i kaféet så var det en icke sinande ström med mat- och kaffesugna lundabor från det att vi öppnade till att vi stängde på eftermiddagen. Som vanligt var det en mycket god stämning både bland besökare och bland alla oss som på olika sätt var inblandade med försäljning, servering och goda möten.

I år kunde man köpa mat från Polen, Eritrea, Ungern och El Salvador. Så gott med all spännande mat och dofter från olika delar av världen! Att vi kommer från olika delar i världen märktes även på kakbuffén. Gott bröd fanns att köpa och en stor mängd av sylt,

marmelad och äppelmos

Vi fick i år in hela 123 000 kronor, fantastiskt!

Julmarknaden hade inte varit möjlig att genomföra utan all frivillig hjälp med bak, sylttillverkning, mat, hantverk och försäljning. Detta är verkligen något som kräver en stor portion samarbete. Utan er hjälp hade det inte blivit någon julmarknad. Ett stort tack till er alla som på olika sätt varit inblandade i arbetet med julmarknaden och vi ser nu fram emot att få arbeta tillsammans med er alla både gamla och nya för att vi även i år ska få en fin julmarknad.

Maria Tracz & Kristina Redegard

AKTUELLA BÖCKER FRÅN VERITAS FÖRLAG

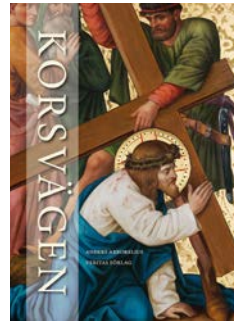
MÄSSBOK (2026)

Red. A. Ekenberg

Häftad mjukband, konstläder, 1548 sid.

Introduktionspris t.o.m. annandag pingst: 395 kronor (ord. pris: 495 kronor)

Denna nya utgåva av mässboken är en andlig skattkammare som alla kan använda och som bidrar till att firandet av den heliga mässan kan bli mer medvetet och fruktbärande.

KORSVÄGEN

Inbunden, 66 sid.

Fastepris: 70 kronor (ord. pris: 98 kronor)

Biskop Anders Arborelius OCD vägleder oss genom Jesu Kristi väg till korset.

Beställ via www.veritasforlag.se. Kontakt: veritas@katolskakyrkan.se.

SANKT THOMAS UNGA KATOLIKER

Ungdomspastoral teamet kommer fram till Världsongdomsdagarna 2027 att skicka ut ett nyhetsbrev den 27:e varje månad. De kommer fästas på anslagstavlan utanför pastorexpeditionen.

13–15 MARS

18+ LÄGER PÅ BÖCKEBÄCKSGÅRDEN, JONSTORP. TEMA: »FÖRTRÖSTAN I PRÖVNING OCH INRE KAMP«

20–22 MARS

SUK:S RIKS ÅRSMÖTE 20–22/3 PÅ MARIELUND STIFTSGÅRD, EKERÖ.

STUK Vår 2026	
18+ träffar	
30 Jan	TILLBEDJAN
13 Feb	BREV TILL GUD
13 Mar	FRÅGA PRÄSTEN
17 Apr	BIBELTEMA
15 Maj	TEMA JUNGFRU MARIA

STUK Vår 2026	
23 Jan	BÄST I TEST
6 Feb	VALENTINE
20 Feb	SILENT KARAOKE
6 Mar	FÖRELÄSNING
20 Mar	STYRELSETEMA
10 Apr	STUK RESTAURANG
24 Apr	FÖRELÄSNING
8 Maj	STUK:S GOT TALENT
22 Maj	CAMPING
12 Juni	ÅRSMÖTE

Redaktion:

F. Grzegorz Janski (ansvarig utgivare),

Anna Minara Ciardi (redaktionssekreterare),

Gösta Hallonsten, Beata Kierzek & Toni Beljo.

ANDRA SÖNDAGEN »UNDER ÅRET«

18 JANUARI 2026 – JOH 1:29–34

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Vi inleder tiden »under året«, den tid då Gud inbjuder oss att leva vår tro i vardagen, att vandra med Honom i det enkla, i det repetitiva, i det ibland förbisedda; en tid att vårda och mogna i vår tro, en tid att upptäcka Guds närvaro i »det vanliga«. En tid att vara uppmärksamma på de små kärlekshandlingarna i våra dagliga liv. Må vi under denna tid minnas att tro levs med uthållighet, att bön uppehåller våra dagliga liv, att kärlek visas genom handlingar, att varje liten ansträngning räknas inför Gud.

Kära bröder och systrar, må denna tid hjälpa oss att göra det vanliga till något extraordinärt, att vara konsekventa i vad vi tror och hur vi lever, och att vandra med hopp, i förtröstan på att Gud handlar även i tystnad.

I dagens evangelium återger evangelisten Johannes det vittnesbörd som Johannes Döparen gav om Jesus efter att ha döpt honom i Jordanfloden. Han pekar på Jesus och säger till folket: *Det är om honom jag har sagt: »Efter mig kommer en som går före mig, ty han fanns före mig.«* (Joh 1:30)

Johannes Döparen presenterar honom också som Guds lamm, som tar bort världens synd, Det är ett mycket enkelt möte; det finns inga mirakel, inga tal, inga folkmassor. Det handlar om en man som pekar på en annan man och säger: *Där är Guds lamm* (Joh 1:29).

Efter Jesu dop sker allt diskret, på samma sätt som tron börjar: tyst, utan påtryckningar, med en Gud som går ut för att söka efter mänskligheten, och någon som känner igen honom, som pekar ut honom.

Denna förklaring, detta vittnesbörd, avslöjar Johannes Döparens tjänande ande, han som sändes för att bereda vägen för Messias. I våra liv tenderar vi att klamra oss fast vid vissa roller, vissa positioner, och senare uppstår behovet av att bli erkänd och belönad. Men det är viktigt att förstå att det att vara en tjänare innebär osjälvvisk tjänst, att stödja och ta hand om andra. Det handlar inte om att söka personlig vinning, inte om baktankar och inte om förvänta sig något i gengäld. Därför bör vi efterlikna Johannes Döparen, göra hans tjänst till vår egen, att äga dygden, att träda åt sidan vid rätt tidpunkt och alltid komma ihåg att referenspunkten i livet är Jesus.

Vi lever i en värld med många problem och det gör att vi ofta frågar oss: Var är Gud? Evangelisten Johannes berättar hur det är Jesus som söker ett möte med Johannes Döparen. Detta kan få oss att reflektera över att det är Gud som borde ställa en grundläggande fråga till oss: Var är mänskligheten?

Dagens evangelium belyser två handlingar som Jesus kommit för att utföra i våra liv: att återlösa oss med sitt blod och att smörja oss med den helige Andes kraft.

Jesus kallas »Guds lamm«, vilket innebär att vara ett »segerrikt lamm«, Jesus är den suveräne ledaren; att vara »försoningslamm«, Jesus är Herrens tjänare som återlöser med sin död; han är ett »befriande påskalamm«, Jesus ger sig själv för världens synd.

Vad för slags exempel är Johannes Döparen genom sina handlingar?

För det första hade han visdomen att inte betrakta sina lärjungar som sin privata egendom; han höll inte fast vid dem, inte heller satte han sig själv i centrum. Johannes Döparen pekar på Messias och drar sig tillbaka, medveten om att allt som han predikade och byggde inte var för hans egen vinnings skull. Vi lever i en värld som är besatt av synlighet, att ständigt exponeras i sociala medier, ofta i hopp om erkännande, men också att utöva kontroll. Johannes Döparens uppträdande har en helt annan logik. Han är helt enkelt ett vittne, han söker inte själv att vara ljuset. Hans uppgift är enkel, han pekar på Messias. Det räcker för honom att vara ett vittne, att bära vittnesbörd. I våra liv behöver vi alltid möta den här typen av vittnen, dessa milda ljus som lyser upp våra liv helt och hållet. Vi behöver vittnen som visar vägen för oss.

Kära bröder och systrar, det är mycket viktigt att vi någon gång vågar fråga oss själva: Kan jag låta andra vara delaktiga i mitt volontärarbete? Är jag villig och ödmjuk nog att lyssna på andra? Är jag villig att låta dem jag tjänar vara fria, att inte binda dem till mig i förväntan om tacksamhet? Kan jag låta dem uttrycka sina åsikter fritt?

När vi utför vårt frivilligarbete, drar vi andra till Jesus eller till oss själva? Följer jag Johannes Döparens exempel? Det vill säga: skänker det mig stor glädje när människor ger sig ut på sin egen väg och följer sitt kall, även om det innebär en liten distansering från mig? Gläds jag uppriktigt och utan avund över deras framgångar? Det är vad det innebär att låta andra växa.

Uttrycket som Johannes Döparen använder, *Där är Guds lamm*, uttrycker inte makt, styrka eller seger, som är kännetecknen för en Messias. Jesus är Guds Messias i raka motsatsen till vad man kan föreställa sig: ett lamm. Ett exempel på ödmjukhet, sårbarhet och självupppoffring. Ett lamm tvingar sig inte på, dominerar inte, försvarar sig inte med våld. Lammet offerar sig helt och hållet.

Så här uppenbarar sig en av kristendomens stora mysterier för oss: Gud frälser genom att tjäna underifrån, inte genom att tvinga sig på uppifrån; Gud förlöser oss ur en accepterad bräcklighet, men inte med våld; Gud agerar med djup kärlek, inte genom att utöva kontroll över oss.

Det är viktigt att förstå att vi följer ett lamm som inte alltid agerar snabbt, inte alltid undviker lidande och inte eliminerar smärta genom påbud. Att följa lammet betyder inte att vårt kors försvinner ur våra liv. Men det krävs en välgrundad tro, kapabel att uppehålla oss även när vi tror att Han förblir tyst, även när ondskan fortsätter och att världen utvecklas på sätt som motsäger evangeliet.

Vi tackar Gud, för trots hur världen ser ut idag finns det människor som fortsätter att peka på Jesus som Messias.

Låt oss komma ihåg att tro inte består av att samla på sig visshet men i att våga följa en röst, ett ljus som leder till liv, och att livet erbjuds oss i den ödmjuka formen av ett lamm.

Diakon Lucas Cardona Eguizábal

TREDJE SÖNDAGEN »UNDER ÅRET«

25 JANUARI 2026 – MATT 4:12–23

LIVET KAN BESKRIVAS SOM EN VANDRING, en vandring mellan mörker och ljus. Där finns stunder av mörker, oklarhet och svårighet – och där finns stunder av ljus och klarhet. Det kristna livet beskrivs i Nya testamentet som en vandring från mörker till ljus. Som Paulus skriver i Efesierbrevet: *En gång var ni mörker, men i Herren har ni blivit ljus. Lev som ljusets barn.* (Ef 5:8)

Ljus och mörker – två polära krafter och två förhållningssätt. Att låta sig präglas av ljuset eller av mörkret: därpå beror allt. Om vi låter mörkret segra innebär det död; om vi låter ljuset råda innebär det liv.

Gud är ljus. När vi försöker säga något om Gud, talar vi om ljus. Så gör evangelisten Johannes: *Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det.* (Joh 1:5) Mörkret kan kännas hotfullt och otrevligt, men ett enda litet ljus – på bara en watt – är redan starkare än det mörkaste mörker. Det goda ordet, den vänliga och kärleksfulla blicken, kan avväpna den mörkaste och dystaste min. Gud är ljus som värmer och visar vägen.

Under 700-talet f.Kr. är folket Israel är ockuperat av assyrierna. Det är en mörk tid, men profeten Jesaja är hoppets profet. Han förkunnar: *Det folk som vandrar i mörkret skall se ett stort ljus; över dem som vandrar i dödsskuggans land skall ett ljus skina klart* (jfr Jes 9:2). Befrielsens tid är inne: *Du skall bryta sönder deras bördors ok och deras skuldors gissel och deras plågares stav* (Jes 9:4). Gud skall komma som befriare. Detta hopp planterar Jesaja. Gud som befriar är Gud som är ljus.

När Jesus påbörjar sin offentliga verksamhet slår han sig ner i Galileen – »hedningarnas Galileen«, som Matteus skriver – och där uppfylls orden: *Folket som bor i mörker har sett ett stort ljus* (jfr Matt 4:16). Senare kommer Jesus med detta anspråk: *Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörker utan ha livets ljus* (Joh 8:12). Livet är alltså att följa Jesus. Det är den vandring som vi är kallade att göra.

Denna vandring från mörker till ljus påbörjar Jesus på två sätt: genom sin förkunnelse och genom att kalla medarbetare. Han förkunnar: *Omvänd er. Himmelriket är nära* (Matt 3:2). Vad menar han med dessa ord? De behöver översättas till ett språk som är begripligt för oss. *Omvänd er – metanoëite* – betyder: ändra inriktning, tänk annorlunda än du är van vid, släpp dina fördomar, ändra livsställning. *Himmelriket är nära* betyder att Gud redan råder, att han är centrum.

När Gud får råda i våra liv blir det som en vandring från mörker till ljus. Detta är glädjebudet, evangeliet: att Gud är oss nära i varje situation av vårt liv, också i den mörkaste. Där är han som ljuset som skänker hopp, eftersom ingenting längre kan skilja oss från Guds kärlek, som Paulus skriver i Romarbrevet (jfr Rom 8:35).

Om vi låter Gud råda i våra liv måste vi omvända oss – alltså tänka annorlunda, leva annorlunda, värdera annorlunda och tala annorlunda än vi varit vana vid. *Lev som ljusets barn*, skriver Paulus, *ljuset bär*

frukt överallt där det finns godhet, rättfärdighet och sanning (Ef 5:9).

Hur detta ser ut ser vi i Jesus själv. Guds rike blir synligt i honom, i hans ord och i hans gärningar. Först och främst förändras perspektivet: Gud blir utgångspunkten för mitt liv – inte jag själv med mina behov. När jag lär känna Gud och hans barmhärtighet, hans generositet, hans nåd och hans kärlek, och när detta når fram till mig, måste det också ge utslag i mitt liv.

Om jag däremot stannar hos mig själv och min egen värld, blir jag måttstocken för vad jag vill, begär och förväntar mig av andra. I den meningen är *omvänd er* ett perspektivbyte som får stora konsekvenser för synen på livet, på människan – ja, på allt. Då börjar vandringen från mörker till ljus.

Inte jag utan Gud.

Inte jag utan du.

Inte saker utan relationer.

Inte lönsamhet utan barmhärtighet.

Inte det stora utan det lilla.

Inte lögn utan sanning.

Inte högmod utan ödmjukhet.

Inte maktfullkomlighet utan tjänande.

Inte de vuxna utan barnen.

Så förskjuts perspektivet när vi börjar tro på det Jesus menar när han säger: *Himmelriket är nära.*

Omvändelsen är alltså inte en moralisk prestation, utan följden av en upptäckt – nämligen att Gud är nära. Det är som med kärleken: det är inte tjetet om kärleken som förändrar oss, utan verkligheten och handlingen.

När Gud blir viktigare i vårt liv, då förändras så mycket. Så sker också i mässan vår inre förvandling när vi tar emot Kristus i den heliga kommunionen. Där bekräftas ett nytt centrum i våra liv: inte jag, utan Gud.

Och denne Gud kallar oss, som han kallade lärjungarna: *Kom och följ mig* (Mark 1:17). I den kallelsen får vi lämna det gamla bakom oss och gå vidare på trons väg, från mörker till ljus, burna av hans nåd.

Amen.

PATRONATSFEST S:T THOMAS AV AQUINO

1 FEBRUARI 2026 – VISH 7:7–10, 15–16; EF 3:8–12; JOH 17:11B–19

NÄR VI FIRAR S:T THOMAS AV AQUINOS FESTDAG gör vi det vanligtvis för att vi beundrar honom som en av kyrkans största teologer, som har efterlämnat verk, inte minst *Summa Theologica*, som anses vara medeltidens viktigaste teologiska verk.

På ett mer populärt plan beundrar vi hans poetiska verk för Kristi kropps och blods högtid. Inte minst »Pange lingua« med de sista verserna »Tantum ergo...« och sekvensen »Lauda Sion« visar både poetisk elegans och teologisk skärpa.

Hur stor eftervärlden än anser att S:t Thomas är har hans egen bedömning av sitt verk varit lika ödmjuk. I den första läsningen hör vi om författarens ödmjukhet inför visdomen, om hur lite allt annat är värt i ljuset av den. S:t Thomas visade samma ödmjukhet gentemot sin egen teologiska produktion, som han var på väg att förstöra eftersom han inte ansåg den vara något speciellt. Han sa om sitt verk: »Allt jag har skrivit verkar för mig vara som halm i jämförelse med det jag har sett och det som har uppenbarats för mig.«

I den andra läsningen kallar Paulus sig själv den minste av alla helgon, något som vi också kan föreställa oss att den helige Thomas tänkte om sig själv. Även om både Paulus och Thomas gör sig små, är de inte människor som bara ödmjukar sig för att visa upp sig, för att visa hur blygsamma och därmed hur sympatiska de är. Sann ödmjukhet kan lätt samexistera med beundran för Guds storhet och även med försvaret av sanningen; denna kombination är faktiskt nästan nödvändig för en trovärdig förmedling av det glada budskapet. Även om ödmjukhet är en viktig dygd, är det också avgörande att vara övertygad om sanningen i det budskap man är kallad att förkunna och vittna om. Endast med denna visshet kan man upplysa dem man vänder sig till. Man måste göra detta för att förmedla att budskapet inte är ens egen subjektiva åsikt, utan en överföring av en uppenbarad sanning. Samtidigt är ödmjukhet viktig i kommunikationsprocessen. Ödmjukhet måste bestå i att erkänna sin egen svaghet och ofullkomlighet och respektera den andra partens åsikter. Denna respekt innebär inte att man erkänner dessa åsikter om de är felaktiga, utan att man erkänner att detta är den andra partens ståndpunkt, kanske till och med goda avsikter och i god tro. Ödmjukhet och självförtroende i kombination bör då få den andra parten att ta dig på allvar, samtidigt som du lever som du lär och försvarar det du predikar, och därmed framstår som trovärdig.

Ödmjukhet består inte bara i att framstå som blygsam inför omgivningen, utan först och främst i att göra sig liten inför Gud. Detta är vad både författaren till Vishetsboken och Paulus uttrycker. Denna ödmjukhet bör inte bara vara en principiell inställning till Gud, utan också uttrycka en längtan efter att bättre förstå och ta till sig det som Gud vill säga till en. Den bör tjäna ens egen andliga utveckling, men samtidigt också göra en kapabel att förmedla budskapet till andra. *Contemplata aliis tradere* är ett dominikanskt motto som betyder »att vidarebefordra till andra det man själv har begrundat«. Det är också ett motto som den helige Thomas själv levde efter. Även om hans teologiska system utnyttjade antikens filosofiska tänkande, sökte han också inspiration i den

heliga Skriften, som han ivrigt kommenterade för andras uppbyggelse.

Senare epoker har distanserat sig något från thomismen. John Henry Newman och, inte minst, kyrkan efter Andra Vatikankonciliet har försökt att basera den kristna argumentationen mer på den heliga Skrift och kyrkofäderna; inte för att skolastiken, som den helige Thomas teologi är en del av, inte talar sanning, utan för att det finns ett behov av Skriftens livgivande ord, inte minst orden från Jesu egen mun, kompletterade och stödda av kyrkofädernas röst, vilka har mediterat över Skriftens ord.

Mer än någonsin tidigare söker människor idag kyrkan för att finna klarhet och mening i livet. Denna sökande måste tillgodoses. Därför behövs tydliga förklaringar av tron, såsom de som ges i kyrkans katekes. Dessa tydliga förklaringar tar också hänsyn till att vi människor använder vårt förnuft, och att det är först när förnuftet inte längre räcker till som vi överlämnar oss till Guds djup och outgrundlighet. Vår längtan efter klarhet får inte göra oss rigida och moraliserande. Vår egen glädje över att ha hittat vår plats i kyrkan måste alltid återspeglas i tålmod gentemot dem som ännu inte har nått dit, och i kärleksfull vägledning och hjälp att övervinna sina misstag. Det finns ett behov av klarhet i en värld präglad av relativism, likgiltighet och ohälsosam formlöshet, men också av tålmod med dem som är barn av en tid präglad av dessa utmaningar.

I evangeliet hör vi avsnittet från Jesu översteprästliga bön, där han ber om enighet bland dem som tror på honom. Sanningen är den viktigaste vägen till enhet. Jesus talar om att hans lärjungar helgas genom sanningen. Sanningen kan ibland vara utmanande och provocerande. Jesus offerar sig själv för sina lärjungar, för vår skull, så att även vi kan helgas, invigas i sanningen. Sanningen kostade Jesus livet, men den bevarade också hans trovärdighet. De som idag söker klarhet i sanningen kan också bli missförstådda, kanske till och med avvisade, men trohet mot sanningen kommer att visa sig övertygande på lång sikt. Vi måste bevara denna tro, särskilt i en tid när sanningen, även den mer banala, ibland kan vara svår. eftersom vi lätt förlorar förtroendet för det som presenteras i media. Både modern teknik och mänsklig cynism kan bidra till att förvränga sanningen. Många kanske säger att teologisk, uppenbarad sanning är långt ifrån en värld som utsätts för falska nyheter och artificiell intelligens, men den sanning som Gud uppenbarar för oss är källan till all annan sanning. Jesus bekräftar detta genom att säga om sig själv att han är vägen, sanningen och livet. Att förankra oss i den gudomliga sanningen ger oss trygghet, gör oss bättre på att skilja sanning från lögn och gör oss immuna mot lögn när vi möter dem.

Sanningen måste sökas, sanningen måste eftersträvas, att försvara sanningen kostar ibland något, men det gör oss också fria, ger oss ett rent samvete och gör det möjligt för oss att vittna på ett trovärdigt sätt.

Amen.

+ Czeslaw Kozon
biskop av Köpenhamns katolska stift

»MITT OCH ERT OFFER«

ATT DELTA I MÄSSAN ÄR ATT FRAMBÄRA ETT OFFER – lovets offer. Detta lovets offer som vi alla tillsammans frambär förenas med offret av bröd och vin, som den helige Ande genom prästens ord förvandlar till Kristi offer. Så förenas vi med Honom, samtidigt som vi frambär oss själva som *ett levande och heligt offer som behagar Gud* (Rom 12:1).

»Mitt och ert offer...«, säger prästen. Vi frambär offret tillsammans. Prästens roll är avgörande, men hela församlingen frambär offret. Därför betonade Andra Vatikankonciliet församlingens »aktiva deltagande« (*activa participatio*) i mässan. Före liturgireformen kunde man lätt få intrycket att det bara var prästen som offrade medan församlingen var åskådare. Härav gamla formuleringar som »att höra mässan«. Eftersom språket var latin blev det ibland så att fromma katoliker låg på knä i bänken och läste rosenkransen, medan prästen agerade vid och på altaret. Härav kommer också ringandet i klockor vid elevation, ja själva elevation är ett resultat av detta. »Elevation« betyder upplyftande, alltså att prästen lyfter upp det konsekrerade för att församlingen skall se – och tillbedja. Elevationen är ingen offergest. Prästen lyfter inte upp gåvorna till Gud utan för att visa församlingen. När prästen står bakom altaret behöver han därför inte lyfta gåvorna så högt. Poängen är ju att visa dem för församlingen. En offergest är det däremot när prästen avslutar eukaristibönen (kanonbönen) med att lyfta upp hostia och kalk och läsa/sjunga doxologin: »genom honom, med honom, och i honom tillhör dig Gud Fader allsmäktig i den helige Andes enhet alla ära (*doxa*) och härlighet i evigheters evighet« – och folket säger/sjunger »AMEN«. Detta är i grunden mässans höjdpunkt och visar på eukaristins trinitariska struktur.

Firandet av mässan enligt »den romerska ritens extraordinarie form«, det som ofta kallas »den gamla mässan« (eller felaktigt »den latinska mässan«) tilldrar sig nu allt större intresse. Den högtidlighet och »mystik« som man finner där kan dock i lika hög grad återfinnas i den »nya mässan«, *Novus Ordo*. Latinet är den romersk-katolska kyrkans liturgispråk. Det kan användas i större utsträckning, och bör särskilt förekomma i ordinariet (de fasta församlingssångerna). Gregorianiken är den västliga kyrkans sångtradition. Med liturgireformen har den faktiskt fått en bredare spridning. Förr var det oftast en *schola* (en liten kör) som sjöng t ex *Sanctus*. Nu sjunger hela församlingen, som här i Lund, dessa underbara och slitstarka sånger. Den som jämför mässordningarna ser att det rör sig om varianter av samma rit.

Men så var det detta med celebrationsriktningen. Traditionellt är kyrkobyggnader orienterade med altaret mot öster. En urgammal kristen tradition visar att detta beror på förväntan att Kristus skall komma tillbaka, från öster. Kristus är solen, som stiger upp i öster. Nu kan man undra om kristna i gamla tider verkligen i bokstavlig mening trott att Kristus skall komma tillbaka från öster. Men symboliken är tydlig, och uppbygglig. Poängen med prästens placering i »den gamla mässan« är alltså inte att han vänder ryggen mot för-

samlingen, vilket lätt kan missförstås. När den »gamla mässan« firas idag tycks detta dock ofta vara fallet. Om prästen då vänder ryggen mot församlingen men altaret *inte* är riktat mot öster får man tala om en »symbolisk östriktning«. Motsatsen är den numera vanliga riktningen »mot folket« (*versus populum*). Huruvida denna placering har förekommit i äldsta tider är svårt att veta. Vid den sista stora kristendomsförföljelsen under kejsar Diocletianus, som började 303, revs de flesta av de kyrkobyggnader som då fanns. Det finns utgrävningar av kyrkor från 100-200-talen, men kunskapen om hur mässan firades under första och andra århundradena är bristfällig.

Liturgireformen efter Andra Vatikankonciliet betonade gemenskapsaspekten. Med den traditionella öst-riktningen var tanken att prästen och församlingen firade mässan och bad i »samlad trupp«, Guds folk på vandring för att möta sin Herre, som kommer från öster. Med prästen bakom altaret är vi istället samlade som gemenskap för att lyfta våra händer mot helgedomen och lova Herren (Ps 134). »Upplyft era hjärtan« (*Sursum corda*) säger prästen i början av eukaristin. Öst-symboliken är just en symbolik, men för oss moderna människor är det lika naturligt av att anknyta till »upplyftnings-symboliken«. Inte för att vi tror att Gud finns däruppe, men för den traditionella tanken att man riktar sig uppåt när man vill uttrycka något fint och stort. Finns det något mera »upplyftande« än när celebranten lyfter sina händer - den urkristna böneställningen, orantställningen – och församlingen tillsammans sjunger Fader vår.

Kommunionen – *communio* betyder gemenskap. När vi tar emot brödet och vinet får vi del av Kristi kropp och blod, men det gör oss också tillsammans till »en enda kropp« (1 Kor 11). Att ta emot både hostian/Kristi kropp och kalken/Kristi blod motsvarar bäst Kristi instiftelse. Det är ett fullödigt tecken för gemenskapen med honom och varandra. Att endast ta emot hostian är en ordning som utvecklats under andra årtusendet av praktiska skäl. Vid stora mässor måste det vara så, men svårigheter att hantera kalken på ett värdigt sätt har också spelat in. Kyrkan lär att den som tar emot endast hostian, eller endast kalken (t.ex. glutenallergiker) ändå tar emot hela Kristus. Men liturgins tecken är viktiga, och kommunion under båda gestalterna pekar på hela Kristus.

»Mitt och ert offer...« Att delta i mässan genom att följa med i bönerna, särskilt eukaristibönen. Allt finns i *Cecilia*, även söndagens kollektbön, m.m. Och varför inte använda de tysta böner som prästen ber vid offertoriet. De finns också i *Cecilia*. Låt oss be för varandra.

GH

Litteratur

Cecilia: katolsk gudstjänstbok (KLN/Veritas förlag 2013).

Anders Piltz, *En kort introduktion till liturgins tecken* (Veritas Förlag 2020).

Anders Ekenberg, *En kort introduktion till mässans historia* (Veritas Förlag 2024).

B

Returadress: Sankt Thomas av Aquino församling
Lilla Algatan 8, 22350 Lund

Kyrkoherde

f. Grzegorz Janski
076-113 56 99

Emeriti

f. Anders Piltz OP
anders.piltz@klass.lu.se

p. Henrik Alberius OP

073-572 30 57
henrik.alberius@katolskakyrkan.se

Studentsjälvård

Br Pierre-Andre Mauduit OP
0702-387 11 97
pierreandre.mauduit@katolskakyrkan.se

Diakon

Lucas Cardona-Eguizabal
070 493 90 16 / lucas.cardonae@gmail.com

Diakon

Staffan Gerdmar
073-960 03 67 / staffan.gerdmar@katolskakyrkan.se

Diakon

Lars Lindskog
lars.lindskog@katolskakyrkan.se

Husmor

Vilma de Cardona
lund.husmor@katolskakyrkan.se

Organist

Fabio Monni
fabiomanni@gmail.com

Själaboden

Johannes Jörgensen
info@sjalaboden.se

Ungdomskonsulent

Toni Beljo
lund.ungdom@katolskakyrkan.se

ORDINARIE GUDSTJÄNSTLIV I SANKT THOMAS AV AQUINO FÖRSAMLING I LUND

VARDAGSMÄSSOR tisdag, onsdag, fredag kl. 18.00

VIGILIEMÄSSA lördag kl. 17.00

FAMILJEMÄSSA söndag kl. 9.00

HÖGMÄSSA söndag kl. 11.00

MÄSSA PÅ ENGELSKA söndag kl. 18.00

MÄSSA I GHEEZ 1:a söndagen i månaden kl. 13.30.

MÄSSA PÅ SPANSKA 2:a söndagen i månaden kl. 14.00

MÄSSA PÅ POLSKA 3:e söndagen i månaden kl. 14.00

BIKT: tisdag kl. 17.00 - 17.45 eller i överenskommelse med prästen.

CONFESSIONS: Tuesdays 17.00 – 17.45 or by appointment with priest.

BARMHÄRTIGHETENS ROSENKRANS tisdag kl. 17.30

ROSENKRANS onsdag kl. 17.15.

Mässor i KONVENTET se www.dominikan.nu

Avvikelser kan förekomma vid helger eller sjukdom.

TÄNK PÅ FÖRSAMLINGENS EKONOMI!

Swisha din gåva/kollekt till: 1236 152 151

Bankgiro 696-0660

För betalningar från utlandet: Iban SE345000000056241012002

BIC ESSESESS.

Blankett för autogiro finns i vapenhuset och på expeditionen.

Pastorsexpedition

Besöksadress:

Stora Tomegatan 15, 223 50 Lund

Postadress:

Lilla Algatan 8, 223 50 Lund

Tel: 046-14 06 15 / lund@katolskakyrkan.se

Pastorsexpeditionen har öppet måndag till
fredag mellan kl 10:00 och 12:00.

Välkommen under dessa tider!

123-615 21 51

St Thomas Församling